

יש טבע בגולן – יום עיון לזכרה של ארנה אשד

האדם והטבע – קונפליקט!?

תוכנית אב לשטחים פתוחים בגולן – תקציר

ניהול שטחים פתוחים בגולן – סקירה

הצעות להמשך

אדם וטבע
מאמצע המאה ה-18 בעולם
ועד המאה ה-21 בגולן

אלכסנדר פון הומבולדט (1769)
פעילותן חסרת המנוח של קהילות אנושיות גדולות בהדרגה את פני הארץ. (עמ' 287)

ג'ורג' פרקינס מארש (1801) על הומבולדט "הומבולדט היה הגדול בכהני הטבע משום שהוא הבין את העולם כמכלול של יחסי גומלין בין האדם לטבע." (עמ' 284)

תובנות מסיור שערך מארש ממצרים, חצי האי סיני, ירושלים, ביירות.
בין חברון לירושלים הגבעות המפולסות בטרסות עתיקות, אחרי עיבוד חקלאי של אלפי שנים,
נראות עתה "צחיחות ושוממות ברובן". ...
**עבודת האדמה השקדנית של מאות דורות הפכה את החלק הזה של כדור הארץ
ל"כוכב לכת שדוף ומרופט"** (עמ' 288)

הצעות לשימור טבע

הנרי דייזל ת'ורו, ארה"ב (1817)

שימור היערות הכרחי כי "במחוזות הפרא טמון שימור העולם".

(1859) לכל עיירה ועיר צריכה להיות חלקת יער של כמה אלפי דונמים אשר "לא תימכר לצמיתות".

אנדריאה וולף. המצאת הטבע. (2017)

הרפתקאותיו של אלכסנדר פון הומבולדט הגיבור האבוד של המדע.

מה נדרש לשמירת האיזון שבין פיתוח ושימור בגולן?

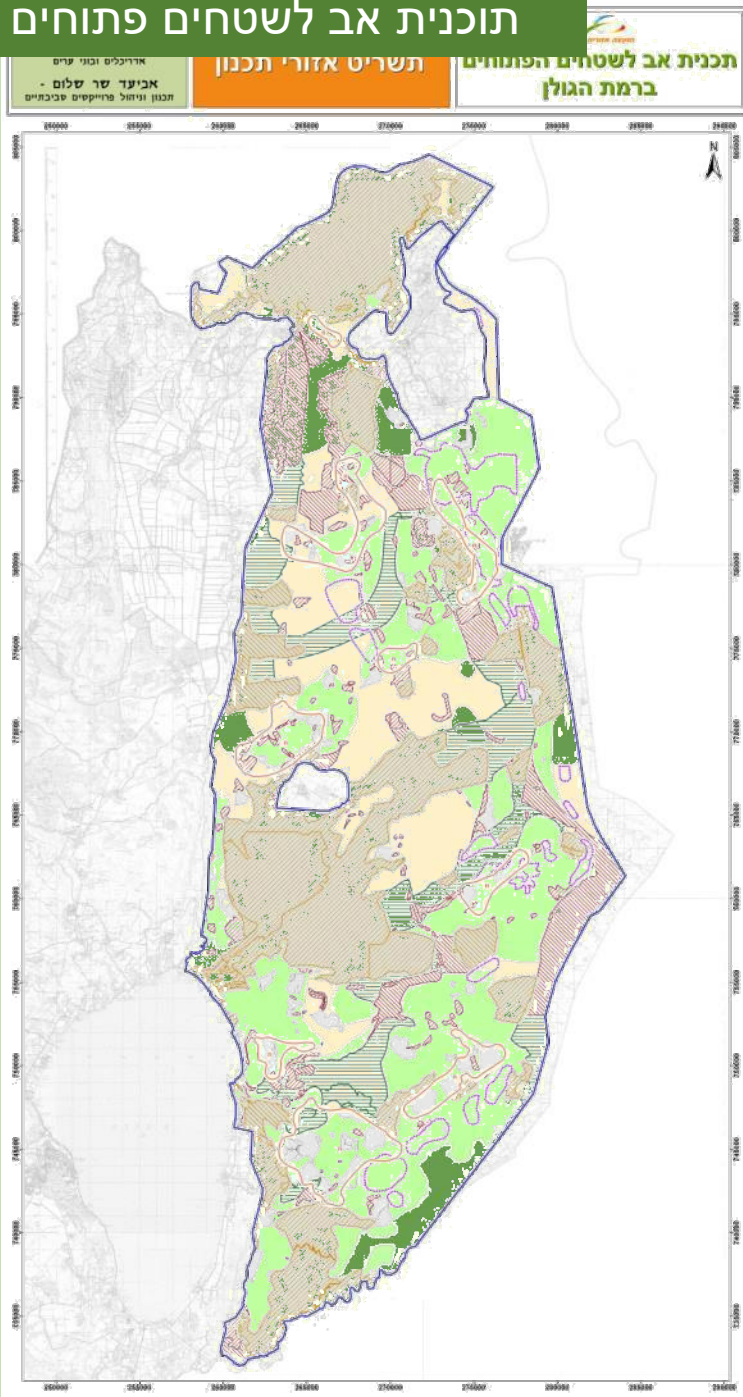
- הגדרת מאפייני השטחים הנדרשים לפיתוח ושימור בגולן:
  - ✓ שטחי חקלאות,
  - ✓ שטחי בינוי – ישובים, תעשייה, תיירות
  - ✓ שטחים לשימור טבע נוף ומורשת
  - ✓ שטחים המאפשרים מעבר לבעלי חיים וצמחים בכל מרחב הגולן
- מיקום והיקף בדונמים של כל אחד מהשטחים הנ"ל.
- נהלים לקבלת החלטות הקשורות לפיתוח ושימור בשטחים השונים.
- אמצעי בקרה שיבטיחו את הביצוע הנ"ל.

יצירת כלי תכנוני להכוונת השימושים בשטחים הפתוחים בגולן **בצורה המאזנת** בין שמירה על משאבי טבע, נוף ומורשת ייחודיים מחד, לבין פיתוח חקלאות, תיירות ותשתיות אנרגיה חלופית מאידך.

יצירת מערך הסכמות למדיניות תכנון וניהול השטחים הפתוחים שתפותח במסגרת התכנית, בקרב תושבי המועצה האזורית, בעלי עניין, רשויות וגורמים ממלכתיים.

פיתוח בר קיימא במרחב הפתוח בגולן, בכדי להגיע למצב של "זכייה לכל" (win-win situation).

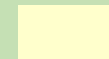
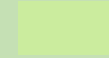

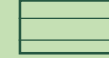
אזור מוטה טבע נוף ומורשת – 378,953 דונם
(כולל מרחבי חיפוש לתוספת מוצעת לשטח שמורות וגנים + שמורות טבע וגנים בתוכנית מאושרת/מופקדת)

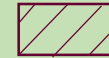
אזור מוטה פיתוח חקלאי – 326,513 דונם
אזור משולב – 231,817 דונם

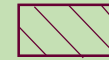
אזור בנוי / לפיתוח – 43,968 דונם
אזור אחו גולני – 113,244 דונם

שטח יער בתכנית מאושרת / מופקדת

תוספת מוצעת לשטח יער - מרחב חיפוש

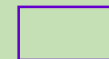
שטח שמורות וגנים בתכנית מאושרת / מופקדת

תוספת מוצעת לשטח שמורות וגנים - מרחב חיפוש

תחום חיפוש לפיתוח אנרגיות מתחדשות

תחום חיפוש לפיתוח תיירות

תוכנית אב לשטחים פתוחים בגולן, ממשק ניהולי, מטרות

- קביעת דרכים לקבלת החלטות בנושאים שיועלו בעתיד.
- קביעת דרכים לפתרון עתידי של קונפליקטים בשטחים הפתוחים, לאחר השלמת התכנית.
- באמצעות ממשק הניהול תהווה התכנית מסגרת גמישה לתכנון וניהול השטחים הפתוחים בגולן.

גופי ביצוע:

- צוות/מנהלת/ועדה לשטחים פתוחים
- יחידה לשטחים פתוחים

מנהלת שטחים פתוחים – תחומי פעילות

תכנון:

יזום תכניות, מתן התייחסויות וחוות דעת למוסדות התכנון, (ועדה מקומית, ועדה מחוזית, ועדת קרקעות עליונה, ממ"י...).

דיון, ניהול וניטור:

אחת לתקופה (שנה או חצי שנה) יוצג למנהלת דו"ח ניטור של מצב השטחים הפתוחים בנושאים שונים עליהם יוחלט.

פיתוח קהילתי:

עידוד פעולות טיפוח של השטחים הפתוחים בגולן על ידי תושביו. ייזום תכניות תרבות, פעילויות, סיורים, פרסומים, סקרי טבע וכדומה בשטחים הפתוחים בגולן.

17/8/2015

- ❖ בקשה להקמת סככה מפולשת + מכולה. (קובי לאופר, יניב סבירסקי).
- ❖ בקשה ללגיטימציה לתחנת שאיבה בגשור – קולחי גולן. (אייל).
- ❖ הרחבת נחלות חקלאיות – נווה אטי"ב. (מיכה).
- ❖ הרחבת נחלות חקלאיות – אניעים. (מיכה).
- ❖ שונות
- יום עיון "יש טבע בגולן".
- פערים בין הנחיות משרד החקלאות לחוק התכנון בעניין סככות ומבנים חקלאיים.
- זמינות המים לשטחים החקלאיים שעברו הכשרה
- שיתוף קהילה בניטור.
- מינים פולשים.

ועדה לשטחים פתוחים – מאי 2019

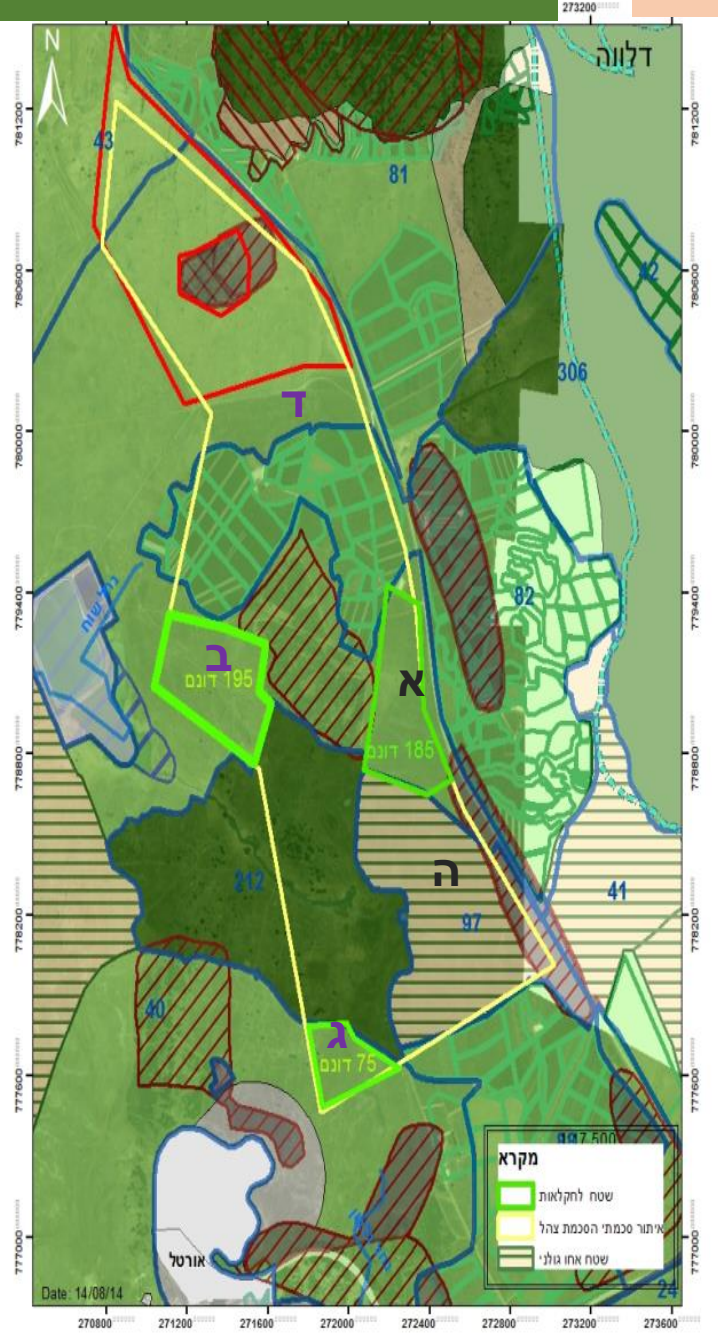
- ❖ הרחבת נחלות חקלאיות : כנף נטור, אודם, קדמת צבי
- ❖ חוות סולריות ומאגרים

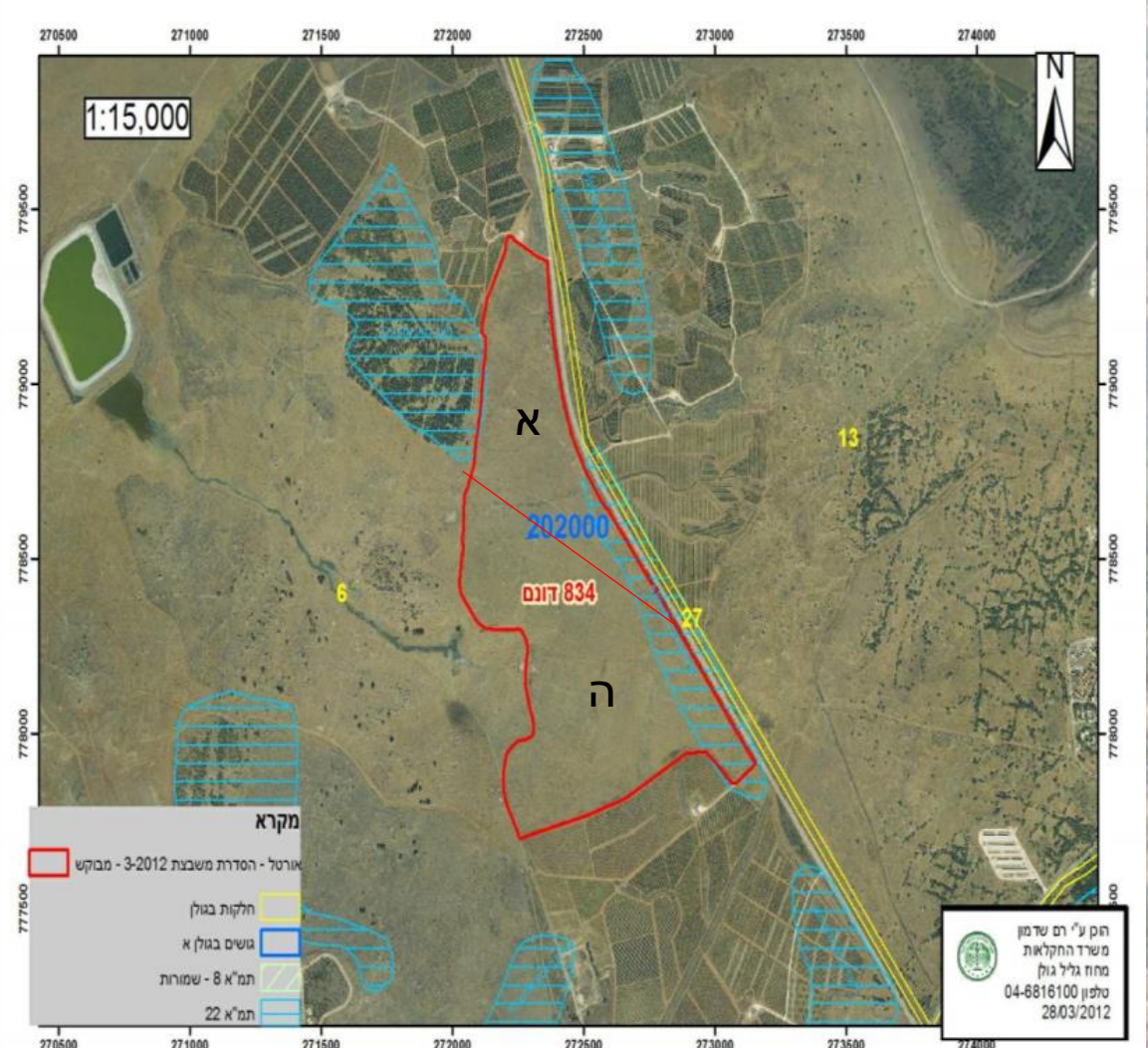
17/3/2015

- ❖ התייחסות צה"ל לתוכנית אב לשטחים פתוחים בגולן.
- ❖ מסמך מדיניות לבעלי כנף.
- ❖ [אירוס ביצות בפוליגון 29](#).

בקשה להרחבת נחלות חקלאיות - דלווה

בקשה להרחבת נחלות חקלאיות - דלוה

החלטת המנהלת - 22/3/2015:

.....

.....

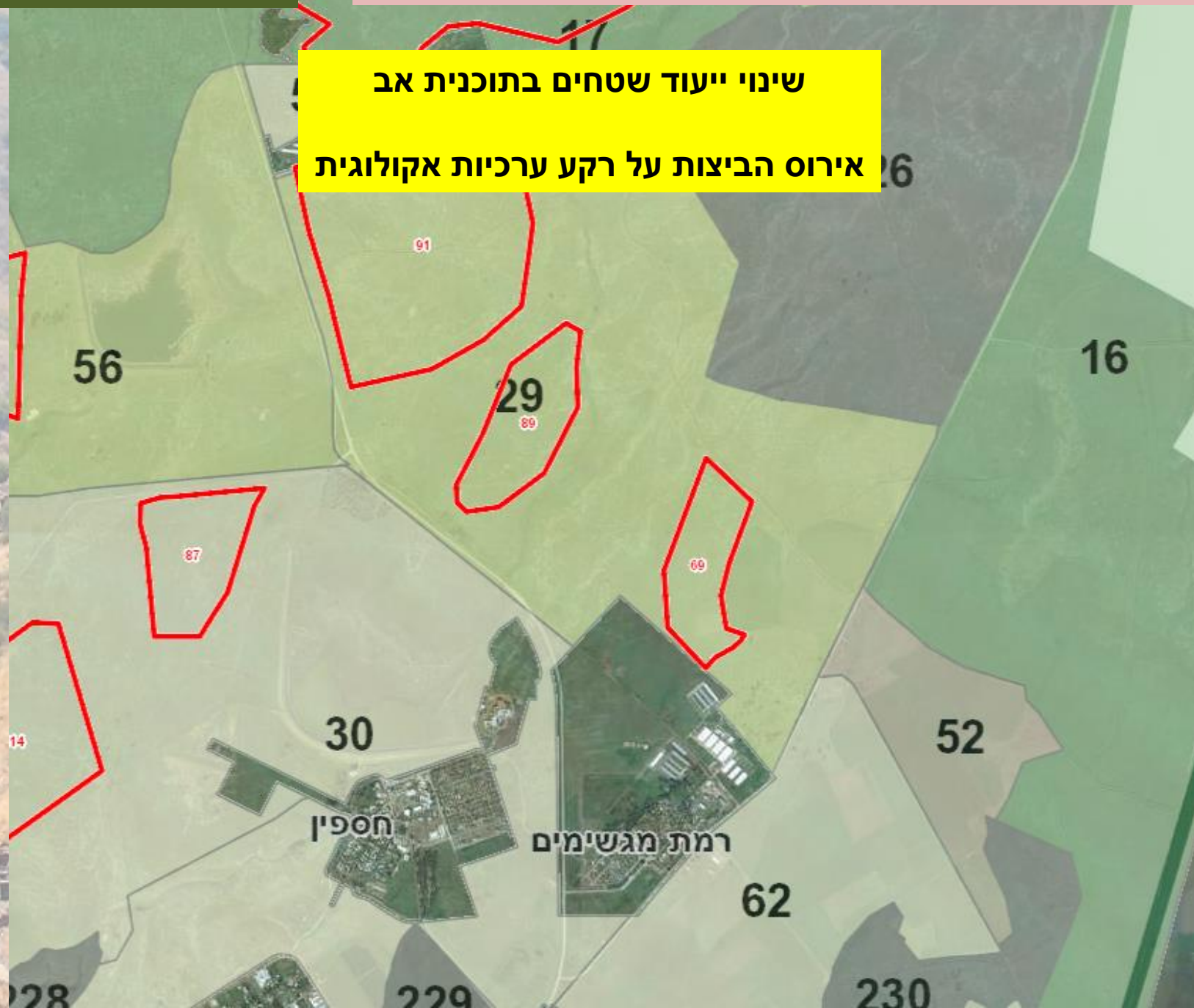
.....

המנהלת מבקשת להרחיב את המסדרון האקולוגי לרוחב המכסימלי הקיים כיום בכביש 9881. המיפוי המדויק יתבצע בשטח בעזרת אקולוג, נציגי הישוב, והועדה החקלאית.

שינוי ייעוד שטחים בתוכנית אב

אירוס הביצות על רקע ערכיות אקולוגית

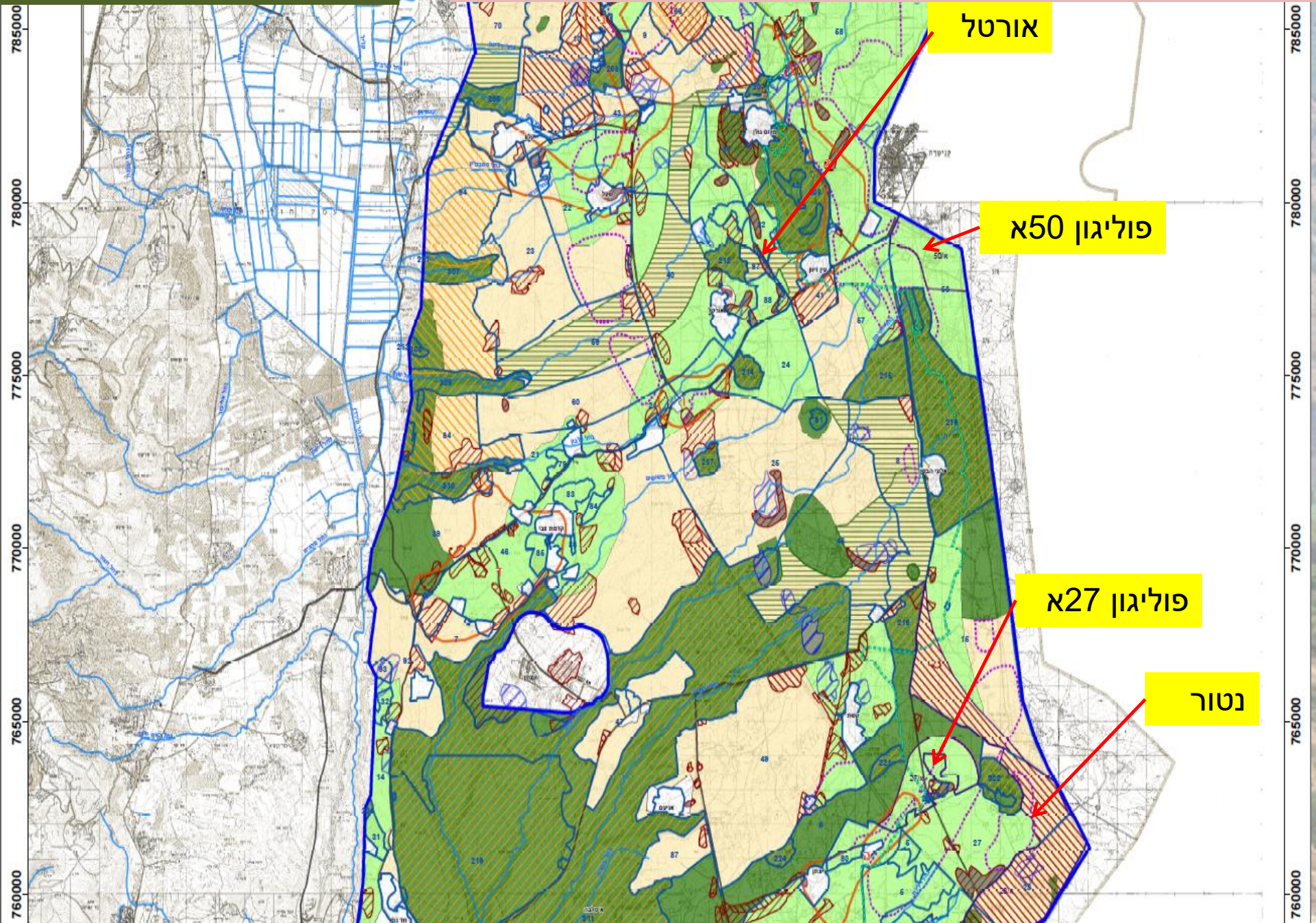

סיכום ביניים - שינוי ייעודם של פוליגונים בשנים 2014 - 2019

שינוי ייעוד		תוכנית אב נובמבר 2014		פוליגון
היקף/דונם	אזור תכנון	היקף/דונם	אזור תכנון	
	אזור מוטה ערכי טבע נוף ומורשת		אזור מוטה פיתוח חקלאי	א/50
	אזור מוטה ערכי טבע נוף ומורשת		אזור מוטה פיתוח חקלאי	א/27
	אזור מוטה ערכי טבע נוף ומורשת		אזור מוטה פיתוח חקלאי	צפ' מערב לרמג"ש
	אזור מוטה ערכי טבע נוף ומורשת	148	אזור מוטה פיתוח חקלאי	מערבית לע'סניה
3373				סה"כ
334	אזור מוטה פיתוח חקלאי	334	תוספת מוצעת לשטח יער - מרחב חיפוש	דרומית לתל פארס
167	אזור מוטה פיתוח חקלאי	167	אזור אחו גולני	צפ' מז' לאורטל
2731	אזור מוטה פיתוח חקלאי	(לא סופי) 2731	תוספת מוצעת לשטח יער מרחב חיפוש	מערבית לציר הנפט
3232				סה"כ

אורטל

פוליגון 50א

פוליגון 27א

נטור

- ריכוז הועדה לשטחים פתוחים.
- יום עיון – יש טבע בגולן.
- תצפיטבע – המשך שיתוף קהילת הגולן ומערכת החינוך בניטור מגוון מינים.
- מרכז ארצי למדע אזרחי – שותפות בצוות הנהלת התוכנית. מטרה: שיתוף תושבי המדינה בניטור מגוון מינים. הבסיס פעילות תצפיטבע. מיקום: מוזיאון המדע ע"ש שטיינהארט.
- חוות רוח – צוות חוות רוח, הכנת תוכניות ניטור.
- תמ"א 41
- חוות סולריות – גיבוש המלצות למיקום והיקף, הכנת תוכניות ניטור.
- חיפושי נפט – צוות מעקב
- שילוב וייצוג השטחים הפתוחים בכל תהליכי התכנון המקומיים והאזוריים.
- הסברה שיווק ומיתוג השטחים הפתוחים בגולן.
- קידום תוכניות תיירות – אזרח מכשולים צבאיים, ארמון האמיר, מעינות בגולן, .
- חקלאות תומכת סביבה – תוכנית כוללת לנשירים בגולן. יישום חלקי בשצפון הגולן. קורס אגרוקולוגיה באוהלו.

הקמת אגף שטחים פתוחים וסביבה.

האגף יכלול את היחידה הסביבתית והיחידה לשטחים פתוחים

מטרות האגף

- שמירה על איזון בין פיתוח ושימור בגולן.
- טיפול בנושאים סביבתיים שונים.
- הבטחת מעורבות כל הגורמים הפועלים בגולן בהחלטות תכנוניות.
- הגדלה משמעותית של אפשרויות בילוי שעות הפנאי במרחבי הגולן.

תחומי פעילות מרכזיים של אגף שטחים פתוחים וסביבה

- ❖ הבטחת בריאות התושבים.
- ❖ הקמת מאגר מידע גולני - סנכרון של מידע בין הגופים המחקריים: מכון שמיר למחקר, רשות הטבע וטהגנים, החברה להגנת הטבע, מוסדות אקדמיים..
- ❖ ניטור מוקדם כפעולה הכרחית לפני כל בניה מסיבית בגולן.
- ❖ צרוף מערכת הבטחון – לועדת שטחים פתוחים.
- ❖ קידום מערך פיקוח כולל - סנכרון בין כל הגורמים הפועלים בשטחים הפתוחים.
- ❖ מעורבות בתמ"אות הקשורות לשטחים הפתוחים בגולן.
- ❖ חקלאות תומכת סביבה.
- ❖ הגברת מעורבות התושבים בתצפיטבע.

תודה על ההקשבה ועוד משהו מרחשי הלב והמוח

משהו מהרהורי קאנט (האם הטבע שראינו, למדנו, חקרנו הוא הטבע שמסביבנו?!):

- התבונה לומדת מן הטבע.
- העקרונות שבהן התבונה חוקרת את הטבע יהיו בהתאם לשאלות שגובשו מראש.
- נתוני הטבע הם ביד המקרה.
- איננו מכירים את הטבע כפי שהוא קיים לעצמו.
- איננו מכירים את הטבע כתופעה בלבד.
- הטבע כרוך בהתאמה שלו לתבונה.